

ANDREI
KURKOV

Samson și Nadejda

Traducere din limba rusă de
Diana Iepure

Editura Paralela 45

Capitolul 1

Sunetul unei săbii prăbușite peste capul tatei îl asurzi pe Samson. Cu coada ochiului, el reuși să surprindă sclipirea fulgerătoare a tăișului și călcă într-o băltoacă. Mort deja, tata îl îmbrânci cu mâna stângă și, datorită acestui brânci, următoarea lovitură nu căzu direct în capul lui roșcat, dar nici nu trecu pe lângă – îi reteză urechea dreaptă și el, văzând-o cum cade în șanțul de pe marginea drumului, reuși să întindă mâna, s-o prindă și s-o strângă în pumn. Iar tata căzu secerat direct în drum, cu capul crăpat în două. Și calul îi mai aplică o lovitură cu copita potcovită a unui picior din spate, lipindu-l încă o dată de pământ. Apoi călărețul îi dădu pinteni și se repezi înainte, unde vreo zece orășeni puși pe fugă se aruncaseră de bună voie în șanțuri, de ambele părți, înțelegând ce îi așteaptă. În spatele lui, mai veneau încă cinci călăreți.

Dar Samson nu-i mai vedea. Stătea întins pe panta micului șanț, proptindu-și palma stângă de pământul umed și lăsându-și capul peste pumnul mâinii drepte. Rana de la cap îi ardea, ardea tare și răsunător, de parcă deasupra ei cineva lovea dinadins cu ciocanul într-o șină de oțel. Sângele fierbinte îi curgea pe obraz, pe gât, după guler.

Începu din nou să picure. Samson ridică capul. Se uită spre drum. Văzu piciorul tatei întins cu talpa spre el. Chiar și unse de noroi, ghetetele lui englezești de un albastru închis arătau elegant.

Tata le purta cu grijă deja al șaselea an, din 1914, când, speriat de începutul războiului, negustorul de încălțăminte de pe Hreșciatik le mai scăzuse prețul, presupunând, și pe bună dreptate, că războiul nu e cel mai bun timp pentru vânzarea de mărfuri alese.

Nu dorea să-l vadă pe tata mort, cu capul despicat. Tocmai de aceea, fără să desfacă pumnul în care ținea urechea, se târi de-a lungul șanțului. Ieși la drum, dar nu se putu îndrepta de spate. Stătea așa, slab și gârbovit, fără să-și dea voie să arunce o privire îndărăt. Peste câțiva pași, se împiedică de un corp. Îl ocoli și, din nou, un zgomot îngrozitor i se prăbuși peste cap și începu să curgă șuvoi înăuntrul lui. Și zgomotul ăsta, asemenea plumbului topit, se scurgea în urechea tăiată. Lipi pumnul de rana sângerândă, de parcă încerca să o astupe, să împiedice zgomotul să intre în cap și o luă la fugă. Fugea pur și simplu din locul acela, n-avea importanță încotro, fie și într-acolo de unde venise cu tata, spre Jileanskaia lui natală. Prin vuiete și tumult, desluși răzlețe zgomote de armă, dar asta nu-l opri. Samson fugea pe lângă orașeni și orașence, oameni confuzi, care se uitau pierduți într-o parte și-n alta și nu se grăbeau nicăieri. Iar când simți că nu mai poate, că îi seacă puterile, se agăță cu privirea de un panou mare de deasupra ușii unui conac: „Specialist în bolile de ochi. Doctor Vatrugin N. N.“

Se apropie în fugă de ușă, trase de mâner cu mâna stângă. Era încuiată. Bătu.

— Deschideți! strigă.

Începu să bată cu pumnii.

— Ce doriți? răzbătu dinăuntru o voce speriată de femeie, vădit în vârstă.

— Am nevoie de doctor!

— Nikolai Nikolaevici nu primește astăzi!

— Trebuie! E obligat să mă primească! se rugă Samson.

— Cine e, Tonea? se auzi în depărtare o voce gravă de bărbat.

— Cineva de pe stradă! răspunse bătrâna.

— Să intre!

Ușa se întredeschise. Bătrâna se uită prin crăpătură la Samson, care era plin de sânge, apoi îl lăsă înăuntru și închise imediat ușa cu cheia și cu două zăvoare.

— O, doamne! Cine v-a nenorocit?

— Cazacii. Unde e doctorul?

— Haideți!

Doctorul cărunt, proaspăt bărbierit, îi examinează rana, o dezinfectă în tăcere, pune pe ea un tampon cu unguent și îi bandajează capul.

Samson, calmat puțin de liniștea din casă, îl privi cu recunoștință tacită și își deschise pumnul drept.

— Dar urechea poate fi cumva cusută? întrebă el abia auzit.

— Nu vă pot spune, doctorul clătină din cap cu tristețe. Eu sunt cu bolile de ochi. Cine v-a făcut asta?

— Nu știu, ridică din umeri tânărul. Cazacii.

— Anarhie roșie! spuse Vatrulin și oftă greu.

Se apropie de masă, răscolii în sertarul de sus și, scoțând de acolo o cutiuță în care fusese cândva pudră, i-o întinse tânărului.

Samson îi scoase capacul, înăuntru nu era nimic. Doctorul rupse o bucățică de vată și o îndesă la fundul cutiuței. Samson așeză urechea în ea, o închise și o ascunse în buzunarul lateral al jachetei sale franțuzești.

Ridică ochii spre doctor.

— Mi-a rămas tata acolo, oftă el greu. În drum. L-au tăiat cu sabia.

Doctorul plescăi amar și clătină din cap.

— Cine iese acum pe stradă? spuse el nedumerit. Și ce veți face?

— Nu știu, trebuie să-l iau de acolo...

— Bani aveți?

— Erau la el, în portofel! Mergeam împreună la croitor după costum.

— Haideți, arată Vatrugin spre ușa ce dădea în coridor.

De această dată, străzile s-au dovedit a fi pustii. Undeva departe se auzeau focuri de armă. Cerul coborî și mai jos deasupra orașului care înghițise o gură mare de sânge, de parcă se pregătea să se culce, peste noapte, pe acoperișurile și cimitirele lui.

Când s-au pomenit pe Nemețkaia, unde Samson și tata fuseseră ajunși din urmă de cazaci, au văzut în fața lor două căruțe și vreo zece bărbați. Într-una dintre căruțe fuseseră urcați deja câțiva morți, însă tatăl lui Samson încă mai zăcea pe marginea drumului. Doar că acum era desculț, cineva îi scosese ghetele lui englezești cu butoni.

Samson se aplecă spre trupul lui, încercând să nu se uite la cap. Băgă mână sub piept, dibui portofelul în buzunarul interior al pardesiului. Îl scoase. Fu cumva jenat și mirat de cât de umflat era. Băgă portofelul în buzunarul jachetei franțuzești și, ridicându-se în picioare, aruncă o privire spre căruțe.

— E de dus? întrebă bărbatul care ținea de căpăstru calul înhămat la o căruță goală.

— Da, este, încuviință Samson. Și se uită la doctor.

— Și ce pompe funebre sunt pe aproape? îl întrebă doctorul pe insul cu căruța.

— Păi, Gladbach ar fi cel mai aproape! îi răspunse acela. Da' bani ai? Numai nu din ăștia, nu karbovanți!

— Am „kerenki“, îi răspunse doctorul.

— Bine, dădu acela din cap aprobator. Haideți să vă ajut să-l ridicăți, nu de alta, dar o să vă murdăriți!

Samson se uită la pantalonii săi murdari și la jacheta sa murdară și se aplecă, odată cu căruțașul, spre trupul tatălui său.

Martți, 11 martie 1919, deveni ziua în care întreaga lui viață de până atunci fusese anulată.

Capitolul 2

— V-aș sfătui să luați înapoi pardesiul, le spuse într-o rusă cu accent polonez administratorul de la pompe funebre. Mortul nu se îngroapă în pardesiu! N-o să-l încălzească. Dar în picioare ar merge ceva!

Corpul tatei zăcea într-un coșciug lucrat din topor. Capul, acoperit cu un pătrat mov de mătase chinezească, părea întreg. Pentru a lipi jumătățile despicate ale craniului, administratorul de la pompe funebre îl înfășurase cu tifon.

— Și scândura asta? arătă Samson cu privirea spre partea laterală a sicriului care, era evident, mai fusese folosită.

— Știți, avem propria noastră fabrică de cherestea lângă Fastov, dar nu se mai poate ajunge acolo, și, chiar dacă se întâmplă asta, nu te mai poți întoarce, spuse administratorul. Acolo unde n-a fost destul lemn bun, am băgat scânduri dintr-un gard căzut... Avem prea mulți clienți, lemnarii nu fac față... Poate că tatăl dumneavoastră a trecut chiar pe lângă acel gard!

Situat pe povârniș, deasupra Niprului, cimitirul Șcekavițki, de obicei pușin aglomerat, era cuprins acum de o mare hăr-mălaie. Nici măcar croncănitul a sute de ciori care îndrăgiseră crengile stejarului vîguros din sectorul celor de rit vechi nu era în stare să acopere larma. Zgomote, bocete mânioase, dar totuși pline de jale, se auzeau dinspre malul abrupt de la marginea

cimitirului. Samson se afla însă exact în centru, stătea și urmărea cum doi bărbați, găsiți de administratorul de la pompe funebre, adânceau groapa îngustă dintre mormintele vechi. Din când în când, el se îndepărta câțiva pași, așa încât pământul brun aruncat din groapă să nu-i cadă pe ghete.

— Mai adânc de-atât nu se poate! strigă unul din groapă. Am ajuns deja la alte sicrie!

Probabil că, pentru a-și susține cuvintele, el dădu cu cazmaua în lemn, care, drept răspuns, răsună trist și surd.

Samson privi în jos.

— Dar o să încapă oare sicriul?

— Dacă îl împingi, o să-ncapă! i s-a răspuns. Poate se va strânge un pic!

Din dreapta, se ivea marginea întunecată a sicriului mamei, îngropată aici cu cinci ani în urmă. Se dusese după surioara Verocika, molipsindu-se de la ea de ftizie. Iată că acum zăcea și tata alături, al treilea, fără să-i lase și lui Samson un loc în mormântul familiei.

Privirea i se ridică spre monument, un copac de beton cu crengile tăiate. Cu inscripția dăltuită „Koleciko Verusia, Koleciko Zinaida Fiodorovna. Dormiți în pace. De la tată, mamă și frate“.

Inscripția îl tulbură pe Samson.

Bărbații coborâră sicriul cu ajutorul frânghiilor. Partea lui îngustă, cea de bază, se așeză lin pe fundul mormântului, iar partea de deasupra înțepeni cu două picioare¹ mai sus.

Bărbații îndesară cu lopețile pământul brun în locul îngust și partea de sus a sicriului coborî cu câteva degete.

— Mai departe n-o să meargă, clătină din cap unul dintre bărbați. Dar după, o să se așeze el! Așa e mereu! Se așază!

¹ Veche unitate de măsură, având lungimea de aproximativ o treime dintr-un metru. (*N. tr.*)

Samson dădu din cap în semn de aprobare. Și simți cum îi alunecă bandajul. Găsi pe dibuite nodul făcut deasupra urechii retezate, îl dezlegă, îl trase și legă din nou capetele.

— Te doare tare? întrebă compătimitor unul dintre bărbați.

— Nu, îi răspunse Samson. E doar o durere surdă.

— Așa e întotdeauna! spuse bărbatul și, cu aerul unui înțelept, începu să-și clatine a încuviințare capul descoperit.

Primindu-și banii, bărbații se îndreptară spre căruță. Samson rămase singur. Dintr-odată, de după nori se ivi soarele și, sub razele lui, totul în cimitir se liniști. Ciorile încetară să mai croncăne. Și nici de acolo, dinspre malul abrupt, nu se mai auzeau zgomote și bocete. Totul se opri și își ținu răsufierea. Totul, în afară de vântulețul rece de martie.

Petele maronii de pământ de pe zăpada stătută din jurul mormântului păreau niște pete de sânge.

După ce îi spălă gulerul și umerii căptușiți, Samson agăță pardesiul tatei bun, dar murdar, în partea stângă a dulapului, în dreapta erau deja agățate hainele mamei și blana scurtă de vulpe argintie, preferata ei.

Intră în cabinetul tatei. În camera aceasta micuță, dar confortabilă, cu o singură fereastră ce dădea în stradă, intra rar. Masa de scris era ținută de tata într-o ordine nemțească. În partea dreaptă, la capătul ei, stătea abacul primit de la patronul unei firme, unde tata ținuse socotelile până acum un an, când firma fusese închisă. Părțile laterale ale abacului, făcute din lemn de nuc, erau încrustate cu bucăți de fildes. Bilele abacului, nobile și ele, erau făcute, cum îi plăcea tatei să spună, din oase de „animal marin“.

În partea stângă, pe masă stăteau de obicei legături cu documente în mape de carton. Dar când firma s-a închis, aceste mape au migrat pe podea. Tata nu se grăbea să le arunce, spunea că viața este imposibilă fără aer, apă și comerț și, de aceea, se gândea că firma se va deschide din nou, de îndată ce „toți nemulțumiții vor deveni mulțumiți“.

Pe peretele din stânga și pe peretele din dreapta erau agățate în cuie încă treizeci de abace, o întregă colecție. Mai înainte, i se păreau lui Samson identice, dar acum, rămas de unul singur în apartament, a putut să le studieze mai bine, a reușit să deslușească rapid și diferența formelor, și pe cea a nuanțelor, și pe cea a culorii bilelor. Straniu sau de-a dreptul ridicol arătau pe peretele înfrumusețat cu abace câteva fotografii în rame de lemn. Bunicul și bunica, tata și mama, el, Samson, sora Vera, ambii mici, purtând bluze de marinar...

Samson se dădu mai aproape de fotografia în care apărea el cu surioara. Mâna i se ridică spre abacul ce atârna deasupra ei.

Împinse cu putere o bilă spre stânga, înspre capătul liber al tijei metalice.

— Vera! spuse el trist. După care o împinse în aceeași direcție și pe a doua și pronunță: Mama! Iar după ce o trimise în urma lor și pe cea de-a treia, spuse cu o voce stinsă de tot: Tata!..

După care, separă un pic cea de a patra bilă de cele rămase într-un rând și o mișcă pe tijă de la stânga la dreapta și înapoi.

Bombăni ceva și se îndepărtă. Se așeză la masa tatei. Trase sertarul de sus, din stânga. Luă în mâini pașaportul lor de familie. În fotografie, apăreau toți patru. Data eliberării: 13 februarie 1913. Îl făcuse tata, visând la o călătorie cu familia în Austro-Ungaria, la băi. Azi nu mai există nici Austro-Ungaria, nici Imperiul Rus, nici tata. A rămas doar pașaportul.

Samson închise cărțulia gri, o așeză înapoi de unde o luase. Iar alături de ea puse și cutiuța de pudră cu urechea lui. Apoi își atinse tâmpla dreaptă și își pipăi rana de sub bandaj. Într-adevăr, rana nu-l durea, doar îi provoca disconfort.

Pocni din degete lângă rană și pocnitura i se păru puternică și răsunătoare.

„Bine că încă mai aud“, se gândi el.

Capitolul 3

În cea de a noua zi după uciderea tatei, Samson se privi în oglindă, își privi ochii înfundați, obrații supti și bandajul murdar, făcut ferfeniță.

Și zilele au început să se scurgă ca apa pe Vladmirski Spusk, zgomotos și printre picioare. Doar că Samson nu ieșea în stradă, el urmărea ce se întâmplă afară prin geamul din cabinetul tatei sau prin geamurile sufrageriei. Geamurile din dormitorul lui, ca și cele din dormitorul surorii Verocika sau din dormitorul părinților, dădeau în curte, spre crengile încă goale ale unui arțar bătrân. Dormitorul Verocikăi parcă nici nu exista acum. Ușa lui era acoperită complet de bufet. Cu două zile în urmă, Samson „ascunsese“ și ușa spre dormitorul părinților. Acum ea era în spatele unui dulap mutat. În aceste camere dosite de ochii lumii se ascundea durerea pierderilor. Iar datorită acestui fapt, lui Samson îi era mai ușor să se gândească la răposații săi părinți și la surioară.

Apoi ploaia fu înlocuită de lapoviță, lipăitul picioarelor prin bălți era mereu acoperit de zdrăngănitul potcoavelor pe caldarâm, iar uneori venea, ca vântul în zbor, câte un zgomot de motor, și atunci se îneca totul în el, dar nu pentru mult timp.

După ce măncă o farfurie cu chisel din ovăz, făcut ieri, de care se cam săturase în ultimele zile, Samson curăță, pe hol, murdăria uscată de pe pardesiul tatei și îl îmbracă. Se uită din

nou în oglindă. Nu, nici pardesiul nu-l făcea să semene cu tata, căruia înțelepciunea și siguranța îi luminau fața, concomitent cu bunăvoința, prezente mereu în privirea ochilor lui căprui. Iar pardesiul, cu prestanța lui solidă, accentua pur și simplu contrastul cu fața speriată și nebărbierită a lui Samson.

Așa că tânărul ascunse paltonul curățat înapoi în dulap, dar gândurile despre tata, care s-au revărsat peste el, cum e și firesc, în cea de a noua zi după moartea părintelui, îi cereau să acționeze cumva. Să meargă la cimitirul Șcekavițki, la mormânt? Nu, Samson își scoase imediat din cap acest gând. E periculos și departe. Chiar dacă ar fi să aliniezi de-a lungul traseului niște ostași roșii înarmați, tot periculos ar fi! Cine mai știe ce au ei în minte și în cine ar putea să vadă dintr-odată un dușman? Poate vor vedea și în el unul și vor trage! Să meargă la biserică să aprindă o lumânare? Asta ar putea face, desigur, dar nici tata, nici Samson nu erau prea evlavioși. Numai mama mergea la slujbe de sărbători, dar tot îi era rușine să se laude cu asta sau să povestească.

Samson scoase portofelul tatei, se așeză la masa lui de scris, ascultând sunetele străzii Jileanskaia ce pătrundeau prin sticla geamului închis. Scoase și banii „kerenki“ și „dumki“, îi numără. Trei cărți de vizită, carnetul de membru al Societății vânatului corect din Kiev, o chitanță de la croitor, împăturită de câteva ori, care confirma încasarea întregii plăți pentru stofă și pentru cusutul unui costum, dar și corectitudinea tuturor măsurătorilor luate pentru asta, mai multe timbre fiscale cu care se puteau plăti, prin lipirea lor, diferite taxe, o fotografie a mamei, tăiată oval...

Cu o seară înainte, văduva portarului îi bătuse la ușă și îi adusese la cunoștință că, în dependența din spate, o țărancă vindea lapte și unt. Reușise să dea o fugă prin întuneric și să cumpere vreo jumătate de kilogram de unt și un litru de lapte. Și când îi scârțâise sub picior treapta de jos a pragurilor de lemn, chiar la ușa micului apartament al portarului, aceeași văduvă, o femeie de vreo patruzeci și cinci de ani, căreia îi plăcea să poarte pe cap

basmale ieftine și spălăcite, îl invitase la ea în bucătărie. Acolo plutea un miros puternic și savuros, de parcă cineva ar fi prăjit ore întregi ceapă. Dar, fără să se plângă, Samson acceptă invitația să se așeze la o măsuță și să bea împreună cu ea ceai.

— Ești orfan acum, spuse ea cu milă, pe un ton parțial întrebător. Dar nu e bine să stai prea mult așa! E îngrozitor!

— Și ce pot să fac? întrebă Samson pur și simplu, doar pentru a continua conversația despre situația în care, prin voia sorții, se pomenise.

— Să te însori, îl sfătui ea ferm. Căsătoria alungă singurătatea. Și cu mâncarea se vor aranja lucrurile!

— Ea se uită critic la fizionomia lui. Se pare că barba nerasă și paloarea obrajilor lui Samson o făcură să-l privească așa.

— Dacă vei avea noroc cu nevasta, atunci și suferințele tale se vor termina...

— Sunt încă tânăr, îi spuse, după ce se gândi un pic, Samson. E prea devreme pentru mine.

— Ei, devreme! îl contrazise ea. Aveam paisprezece ani când m-am măritat!

Samson își termină ceaiul, se ridică în picioare, luând de pe genunchi sticla cu lapte și pachetul cu unt. Și îi mulțumi vecinei.

— Dacă îmi vine vreo idee, îți spun! îi promise văduva la despărțire și închise ușa în urma lui.

Sticla cu lapte și untul stăteau acum între ferestre, cu un geam mai aproape de stradă. Sobele reci de teracotă cereau lemne. Dar lui Samson i se părea că în aer încă mai plutește căldura ultimului foc. Înainte de somn, băgase jumătate de braț de lemnișoare în soba care încălzea și sufrageria, și dormitorul. În cabinetul tatei, era, desigur, un frig înțepător, însă nu ca în acele zile, când, împreună cu tata, rămâneau fără niciun lemn de foc. Și totuși, au ieșit cumva cu bine din iarnă. Iar spre sfârșitul ei, dintr-odată, se dovede că cineva ascunsese în subsolul lor o cantitate uriașă de lemne. Aparent, furate. Le-a ascuns și

a dispărut. Așa că acum se putea trăi în căldură. În plus, soarele o cotise deja spre primăvară. Nu rămăsese mult până la căldura aia naturală, adevărată.

Când se lăsă seara, pe amurgite, Samson își îmbracă perdelesul său de elev de gimnaziu și, băgând în buzunarul lui chitanța de la croitor, care avea indicată pe ea adresa de pe strada Nemețkaia, ieși din casă.

Oamenii mergeau pe stradă cu luare-aminte și se străduiau să nu se uite într-o parte și-n alta, de parcă le era frică să nu vadă ceva neplăcut. Afară, se făcu iar simțită rana lui bandajată. După ce ajustă tifonul și se bandajă din nou, Samson continuă drumul, care se dovedise a fi, pentru tata, și ultimul. În locul unde murise, se opri, se uită spre șanț, spre marginea drumului. Își aminti cum venise aici cu doctorul. Începu dintr-odată să îi sune capul, de parcă sângele i se urcase în gânduri. Iar gândurile i se făcuseră grele, rigide, cu gust de sânge și încercau să-l învâluie cu greutatea și rigiditatea lor. De aceea, Samson plecă de acolo cu pas hotărât, o coti spre Nemețkaia și, deja în fața casei croitorului, se opri lângă panoul „Croitorul Sivokon. Costume. Fracuri. Surtuce.“

În fereastra atelierului ardea o lumină slabă. Mai puternică era lumina din geamurile de la etajul doi al micului conac. Samson bătu cu putere la ușă și se puse pe așteptat.

Croitorul, pe care Samson îl văzuse doar de câteva ori în viață, deschise ușa și întrebă fără să-l salute:

— Ce doriți la o oră atât de nepotrivită?

Samson se prezentă, strecură chitanța prin ușa conacului, pe care lanțul n-o lăsa deschisă mai mult de un pumn.

Croitorul îi îngădui lui Samson să intre, îl ascultă și clătină din cap compătimator.

— Sunteți mai scund decât tăicuțul dumneavoastră, spuse el și oftă. Pot, desigur, să vi-l refac după măsură... Dar nu prea am cum. Au început să-mi tremure mâinile. Trebuie să mai așteptăm

puțin. Îl puteți lua deocamdată, dacă doriți! Sau îl puteți lăsa temporar aici, dacă vă e teamă să umblați cu el, noaptea, pe stradă.

— Îl voi lua, spuse Samson.

Când făcu cale întoarsă, nu era încă nici foarte întuneric și nici înfricoșător. Chiar întâlni, venindu-i în întâmpinare, două fete, îmbrăcate grijuliu, din cap până în picioare, în negru. Și auzi foarte limpede cum una îi șopti celeilalte: Ia uite, ce brunet frumușel! E rănit ca un erou!

Se opri și le însoți cu privirea. Își îndreptă apoi din nou bandajul, să nu alunece. Se mai gândi că, pe întunericul ăsta, nici nu va observa nimeni că bandajul lui e vechi și murdar.

Ducea sub braț costumul, împachetat în hârtie și legat cu sfoară, și se străduia să-l țină cât mai aproape de corp, ca să nu atragă atenția trecătorilor.

Acasă, fără să desfacă pachetul, îl puse la fundul jumătății din stânga a dulapului, sub pardesiul tatei.

Își întinse peste plapumă pardesiul de elev și se culcă să doarmă într-o cămașă călduroasă de corp și în izmene. Stătea, aștepta să i se încălzească corpul, dar nu putea nicidecum adormi. Apoi începu să i se năzară că aude un sunet aspru, de parcă un șoarece ar fi ros o bucată de hârtie sau de carton. Se ridică, aprinse lampa de gaz și căută în toate colțurile camerei, fără să găsească sursa aceluia foșnet obsesiv. Dar, într-un mod ciudat, sunetul îl însoțea și cât timp căuta șoarecele invizibil. Deși, de obicei, șoricelii încetau să se mai audă și dispăreau, imediat ce începea să-i caute. Oprindu-se, el înțelese că încă mai aude foșnetul. Dar îi deveni clar că el nu venea de aici, din camera lui. Ieși pe hol și auzi foșnetul mai tare și mai clar. Venea parcă dinspre cabinetul tatei, deși ușa grea din lemn de nuc ar fi trebuit să oprească toate zgomotele acestei cămăruțe și să le țină ascunse de cei care nu erau în ea!

Samson intră în cabinet. Auzi și mai tare sunetul enervant care venea dinspre masa de scris. Se apropie, trase cu putere lădița din stânga sus și gata: sunetul dispăru! Șoarecele

o ștersese în adânc, undeva mai încolo. La lumina lămpii de gaz, Samson văzu cutia de pudră cu o găurică roasă în partea de sus. În gaura aia puteai să bagi și un deget.

Luă cutia în mâini și îi scoase capacul. Își văzu urechea, cu sânge închegat pe marginea tăiată. Părea vie, deloc uscată. Samson se miră, o atinse cu degetul. Și simți atingerea asta cu degetul și cu urechea deodată. Își atinse atunci cu degetul și urechea stângă, cea întreagă. Și avu aceeași senzație.

Somnoros și confuz, Samson închise cutiuța, merse cu ea și cu lampa la bucătărie, găsi o cutie rotunda rămasă de la acadele franțuzești, ascunse în ea cutiuța cu urechea și o luă cu el în dormitor. Simți cum dorința de somn învingea, în corpul său, frigul.

Capitolul 4

Se pare că Nikolai Nikolaevici Vatrugin nu se miră deloc, atunci când îl văzu în fața sa pe Samson.

— Ei bine, ia să vedem urechea dumneavoastră! Intrați! îl invită el pe tânăr în cabinet, făcându-i un semn servitorului, care se ițea din spatele musafirului.

Scoțându-i bandajul murdar de pe cap și aruncându-l cu dezgust în coșul de gunoi, se aplecă spre orificiul urechii tăiate.

Samson observă că în mâinile doctorului apăruse o lupă cu mâner de sidef.

Bine-bine, încuviință îngândurat Vatrugin. Se vindecă rana asta ca la un student! conchise el, surprins parcă de această descoperite a sa. Te poți descurca și fără bandaj deja. Voi trata locul cu un unguent și, de acum încolo...

— Se mai poate bandaja rana o dată? îl rugă Samson.

— De ce să nu se poată, se poate! Doar că nu e nevoie! Acum e nevoie ca rana să respire!

— Dar e umed și frig! răspunse descumpănit Samson. La drept vorbind, îmi e frică să merg pe stradă fără ureche. Așa, în fața tuturor!

— Bine, bine, doctorul dădu a lehamite din mână. Să nu credeți că îmi pare rău să irosesc bandajul pe dumneavoastră! Chiar dacă nu se mai poate cumpăra acum! Trăiesc din rezerve!

Și cu auzul cum e? Ia să arunc măcar o privire, chiar dacă nu sunt specialist!

Înainte de a bandaja din nou capul lui Samson, doctorul îl întoarse, folosind ambele mâini, cu orificiul gol al urechii tăiate spre geam.

— Fără leziuni vizibile. Măcar de auzit auziți bine?

Samson oftă:

— Uneori am impresia că prea bine! Chiar îmi e greu să adorm!

— Eh, frățioare, asta e pentru că dumneata auzi difuz prin orificiul ăsta, altfel decât prin cel din stânga! Căci urechea ne-a fost dată nu doar să auzim, ci, mai presus de toate, să ascultăm! Auzul omnidirecțional selectează din jurul nostru sunetele de care avem nevoie, iar cel difuz ne suprasolicită. Înțeles-ai?

Samson dădu afirmativ din cap.

— Aveți pe cineva în casă, care să vă poată schimba bandajul? Tânărul clătină din cap că nu.

— Ei, în orice caz, puteți merge oricând la frizer cu un bandaj, frizerii se pricepe la asta! Și v-aș mai sfătui ca, o dată la două zile, să spălați bandajul ăsta! Așa vă va ține câteva săptămâni!

— Dar despre ochi pot să vă întreb ceva? îndrăzni Samson.

— Întrebați, dacă e nevoie!

— De la o vreme, văd unele lucruri mai roșii decât de obicei... Așa m-am uitat la o lumânare aprinsă, în biserică. Știu că are o flacără galbuie, dar eu o văd roșie!

Și lupa apăru iar în mâinile doctorului.

— Ia să vă uitați un pic spre geam!

Samson se holbă la geamul nespălat. Afară, fulgii umezi de omăt se lipeau de sticlă și alunecau imediat, târând după ei o trenă cenușie și murdară.

— Nu vă ustură ochii? întrebă doctorul.

— Mă ustură nițel.

— Aveți niște pete pe retina... O murdărie roșiatică... O spălăm chiar acum!

El se îndreptă spre un dulap metalic medicinal cu polițe emailate. Ușa dulapului zdrăngăni.

— Acum să vă uitați în tavan! îi porunci doctorul lui Samson. Tânărul ridică capul și deschise larg ochii.

— O, Doamne! exclamă pe neașteptate doctorul.

— Ce e? se sperie Samson.

— Se pare că v-a nimerit în ochi sângele tatălui dumneavoastră! Și o bucată de creier uscat e lipită de cornee. O să o înmuiem acum.

Și doctorul îi picură niște picături în ochi.

— Stați deocamdată așa, să facă și ochisorii o baie!

Samson se târa înapoi spre casă, fără să se uite sub picioare.

— Aveți grijă, să nu vă nimerească nici într-un caz zăpadă în ochi! îl povățui cu strictețe doctorul. Spălați-i cu apă caldută de cinci ori pe zi! Azi e marți, vineri să veniți din nou! Vă vom curăța corneea!

La un moment dat, auzi venind spre el tropotul potcoavelor unui cal grăbit. Speriat, Samson se aruncă spre peretele celei mai apropiate case. Când întoarse, în zborul său, capul, zări un ostaș roșu care scruta concentrat drumul. Tropotul se îndepărta acum, iar din drum mai sărise cineva, cedându-i astfel calea reprezentantului gărzii armate a noii puteri.

Gândul despre noua putere îl făcu pe Samson să zâmbească amar. Când era o singură putere, chiar și una veche, viața părea plictisitoare, clară și firească. La fel de firesc era să o critici, cu toate că, pe vremea ei, chiar și după ce începuse Războiul Mondial, greutățile, în comparație cu ce s-a întâmplat mai târziu, nu erau greutăți, ci niște simple inconveniențe. Apoi, vechea putere țaristă se prăbuși, iar în locul ei veni o puzderie de meschini și de furioși, care, cu împușcături și cu ură, se tot

succedau. Doar pe timpul garnizoanei germane și a hatmanului invizibil Skoropadski, părea că viața devenise din nou mai sigură și mai tihnită, dar și această acalmie se termină cu niște explozii și incendii teribile, în zona Zverinețk, care au lăsat, la Kiev, sute de cadavre, mii de infirmi și de oameni fără adăpost.

Atunci, în iunie 1918, aerul din Kiev și se așeza pe limbă, și se plimba prin nas și îți lăsa în nări un iz de praf de pușcă ars. Acum, la fiecare tentativă de dezgheț, dinspre mormanele de zăpadă și gunoi înghețat, îngrămadite pe la colțurile caselor, venea o duhoare de gunoi cald de grajd, de parcă apropierea primăverii era simțită întâi și-ntâi de balega aia de cal, pe care portarii o încărcau pe lopeți de lemn și o aruncau cu multă generozitate peste grămezile de gunoi. Părea că gunoiul fusese pus la temelie grămezilor de zăpadă, care se tot lăteau, și de aceea era mereu alături, mai aproape de trecători decât fusese gunoiul de la începutul iernii, cel care zăcea acum undeva în adâncul rece al acestor Cordilieri și Apalași înghețați de Kiev.

Imediat ce scârțâi prima treaptă a pragurilor de lemn, ușa de la apartamentul portarului se deschise. Văduva portarului îl invită pe Samson în împărăția niciodată aerisită a mirosurilor mustoase și grele.

— Te-au căutat niște ostași roșii, îl înștiință ea. Să ceară contribuție. Le-am spus că ești orfan! Le-a plăcut asta, dar oricum or să se întoarcă. Acum au lista cu toți locatarii. Vor să te evacueze.

— De ce? Cum adică?

— Păi, doar sunt pentru dreptate! Fiecare trebuie să aibă câte un colț al lui, nu câte un apartament! Au mai întrebat dacă sunt în familie muzicieni... Confiscă instrumentele muzicale. Vor și ei să cânte.

— Aveam o vioară, își aminti Samson. O putem da, doar tata știa să cânte la ea!

— Lasă, nu de asta te-am chemat! Te-ai mai gândit la însu-rătoare?

Tânărul o privi, mirat, în ochi.

— Nu, recunosc eu.

— Am eu una în minte! E din alea cu carte, dar poate face de toate! Și apartamentul ți-l va apăra, să nu te evacueze!

— Cum să mi-l apere? întrebă, contrariat, Samson.

— Păi, nu-i mai tace gura, poate fi și moale, ca untul, dar și tare, ca oțelul! N-ar strica s-o vezi! Cu așa nevastă, nici pușcă nu-ți trebuie! Și soldații se tem de așa femeie! Știi ce, ia să treci diseară să mâncăm niște seliodkă! Oi chema-o și pe ea, s-o vezi tu singur mai bine!

Samson se întoarse acasă nedumerit. Fără să-și scoată încălțăminte și pardesiul rămas din gimnaziu, începu să se plimbe de colo-colo prin apartamentul în care se simțea acum și înfri-gurat, și singur. Oprindu-se în fața celor trei bușteni de mesteacăn de lângă soba din stânga, oftă din greu. Trebuia să coboare în beci după lemne – cu cele trei buturugi putea încălzi doar ușița de fontă a sobei, iar ca să încălzească toată soba de tera-cotă, avea nevoie de vreo zece!

Îi căzu privirea pe cutia metalică de *mampasele*¹, înăuntrul căreia ascunsese de dinții șoarecilor cutiuța de pudră. O luă și o duse înapoi în cabinetul tatei. O lăsă să cadă în sertar. Încă nu există pe lume șoareci care ar putea să roadă o cutie de tinichea!

Își schimbă pardesiul de elev cu scurteica vătuită a tatei și coborî în beci după lemne.

¹ Bomboane mici și colorate cu miros pronunțat, populare în tot Imperiul Rus, care se vindeau în cutiuțe metalice. În trecut, aroma lor era asigurată de adăugarea de condimente. (*N. tr.*)

Capitolul 5

Când buștenii de mesteacăn trosneau deja vesel în soba care încălzea și sufrageria, și dormitorul, cineva bătu grosolan în ușă. Iar după bătaia grosolană, se auzi imediat o altă bătaie, una mai politicoasă, întrebătoare.

Samson văzu în prag doi ostași roșii de înălțime diferită, dar cam de aceeași vârstă cu el, ce purtau niște mantale boțite, un pic parcă prea mari pentru ei. Alături, mai într-o parte, stătea văduva portarului. Își dădu seama că prima bătaie, cea grosolană, venise din partea lor, iar cea de a doua, politicoasă, din partea ei. Probabil le-a arătat cum ar fi trebuit să bată în ușă, ca la oraș.

— Aștia sunt alții, îi spuse ea lui Samson, arătând spre ostașii roșii, care îl priveau țintă, cu ostilitate, dar și cu jenă, în același timp. Le-am spus că nu aveți mașină de cusut, dar ei nu mă cred! Lăsați-i să se convingă!

— La ce vă trebuie mașină de cusut? se miră Samson și, pentru orice eventualitate, aruncă o privire spre mâinile lor ce se iveau din mânecile largi ale mantalelor. Aveau degete de țărani, dar mai subțiri, ca la muzicieni sau croitori.

— Păi, ni s-a dat ordin, răspunse cel mai înalt, străduindu-se să pară cât mai brutal. Era, poate, de aceeași vârstă cu Samson.

— Intrați, uitați-vă, ridică din umeri Samson. N-a cusut nimeni la noi în casă!

Ostașii roșii intrară în coridor, în sufragerie, uitându-se temător într-o parte și-n cealaltă .

— Ce e acolo? întrebă cel mai scund, oprindu-se în fața ușii ce dădea în cabinetul tatei.

Și, fără să aștepte vreo permisiune, țâșni înăuntru.

— Dar de ce ați atârnat toate astea pe pereți? i se adresă el lui Samson.

— Pentru frumusețe, îi răspunse acela simplu. Tatei îi plăcea să socotească...

— Și el unde e?

— L-au ucis de curând.

— Pe stradă?

— Pe stradă, confirmă Samson. Și realizează că acum ambii ostași îi sfredeleau cu privirea capul bandajat.

— Te-au rănit sau ce? întrebă cel scund.

Samson dădu în tăcere din cap.

— Iată aici e cald, uite! îl distrase lunganul, lipindu-și palma de peretele de teracotă al sobei.

— Ia te uită, v-ați și apucat să vă încălziți! strigă la ei văduva portarului, rămasă pe hol, la intrarea în sufragerie. Nu e aici nicio mașină de cusut, ați văzut? Așa că vedeți-vă de drum!

— De ce ești atât de rea? Scundul își scoase arma de pe umăr. Când te-oi cocni o dată între ochi, să vezi atunci!

Samson observă cum în ochii văduvei licări spaima. Dar pe fața ei nu tresări niciun mușchi.

— Vezi să nu te cocnesc eu! Ți-am servit comisarul cu kvas! Lui mă voi și plânge!

Scundul aruncă arma înapoi pe umăr.

Iar lunganul întinse mâna și își trecu degetele peste mâneca jachetei matlasate de bumbac, pe care Samson încă nu reușise s-o scoată, după ce se întorsese cu lemnele.

— Și nu ți-au rămas niște dedesubturi de la tata? Poate niște izmene ceva? întrebă el. Iarna e lungă la voi, nu e ca a noastră!

— Și voi de unde sunteți? se interesă Samson.

— De la sud, din Melitopol.

Samson se grăbi să ajungă în dormitorul său, deschise cutia cu stătea în ungherul din dreapta, luă o pereche din izmenele proprii și i le duse ostașului roșu. Observă cum cel scund se uită cu invidie spre lungan și înghiți, cumva straniu, în sec.

— Plecați, plecați, începu să-i grăbească văduva portarului. Doar să vă notați acolo că în acest apartament nu există niciun fel de mașină de cusut...

Cei doi ieșiră fără să-și ia în vreun fel la revedere, iar văduva mai zăbovi un pic. Și îi aminti lui Samson că fusese invitat la un pește sărat, mai pe seară.

Cu o oră înainte de peștele promis, Samson fu cuprins de o dulce melancolie. Îl preocupa o problemă de care nu-i mai păsa deja vreo doi ani: cum va arăta? Găsi imediat o cămașă albă. Pantalonii de gimnaziu, însă, îl făcură să se enerveze, pentru că nu-i găsi în dulap, ci tocmai în cutie, la fundul unui sac de iută, împreună cu sandalele de vară. Mai înainte putea să-i poarte fără curea, dar acum îi cădeau. Cureaua zăcuse și ea pe fundul cutiei, împreună cu celelalte lucruri ale lui, doar că era fără cataramă. Scormonind din nou, Samson descoperi și o cataramă veche de bronz, de la școală, cu două ramuri de laur și cu litera „III” mare pe fundalul unui evantai din penițe de scris. După ce se îmbrăcă, încercă jacheta franțuzească și abia atunci se calmă, privindu-se în oglindă și găsind că așa, cu capul înfășurat în bandaje, e atrăgător ca un erou.

Înainte de a coborî la văduvă, își rase până la luciu obrajii cu briciul și se dădu cu apă de colonie cu miros de flori, de la Brokar, dar regretă imediat. Bărbieritul excesiv îl făcea să arate mai degrabă a victimă decât a erou. Iar mirosul de odicolon burghez putea fi perceput de fata asta ca o slăbiciune a lui sau, chiar mai rău, ca un protest împotriva mirosurilor unei vieți noi.

Spălând odicolonul cu apă de săpun, Samson se șterse cu un prosop rece, îmbibat cu umezeală.

În acea seară, aerul din bucătăria văduvei se dovedea a fi și mai încărcat decât de obicei. Alături, pe kerogaz¹, fierbea ceva într-o cratiță, în care nici nu era nevoie să te uiți, pentru că tocmai ea umplea întreaga bucătărie cu o aromă călduță de cartofi. Pe o masă rotundă, acoperită cu o față de masă albă, de în, își arătau splendoarea trei farfurii diferite din același set: de desert, de gustări și de prânz, lângă fiecare se afla câte o furculiță proletară de aluminiu. În centrul mesei, la egală distanță de farfurii, trona o găinușă de porțelan pentru unt.

— Nadejda încă n-a ajuns, dar a promis! îi comunică văduva, în timp ce așeza oaspetele la masa.

— Un nume frumos, se gândi Samson.

— Să mă ierți, n-am vrut să-i duc la tine. De obicei, înjură și pleacă! Dar acum: nu, că trebuie să verificăm! Le zic: păi, suntem de aceeași mamă făcuți! Oare nu mă credeți? Și ei nu și nu!

— Nu-i nimic, nu vă faceți griji! încercă s-o liniștească Samson.

— Data viitoare nu le mai da ce-ți cer! Și dacă vin într-o zi cei pe care n-ai cum să-i refuzi, iar tu ai împărțit deja totul, ce faci?! Leit taică-tău, Dumnezeu să-l primească în Împărăția sa!

Se auzi un ciocănit care o făcu pe văduvă atentă și îi învioră mișcărilor. Aceasta sări imediat de la masă. Ușa scârțâi.

— Vai, Nadenka! Ce mă bucur că ai venit! Intră!

În bucătărie, însoțită de ciocănitul papucilor ei de lemn pe dușumea, intră o tânără din cale-afară de robustă: înaltă, cu față rotundă, voinică, dar nu grasă, îmbrăcată într-o haină de blană de oaie, încheiată strâns – ceea ce o făcea să pară țănoșă – și într-o fustă simplă, lungă, până peste genunchi.

¹ Un dispozitiv de încălzire care funcționează cu un amestec inflamabil format din vapori de kerosen și aer. Kerogazele sunt cea mai recentă generație de aparate de gătit de uz casnic produse în masă. (N. tr.)

Privind spre scaunul oferit de văduvă, își descheie haina ei din blană de oaie. Arăta acum ca o floare. De sub haina desfăcută brusc, se ivi o bluză de pluș de un bordo strălucitor, încheiată până sub bărbie. Nadejda își trase de pe cap șalul gri de Orenburg, își descheie nasturele de sus al bluzei și abia apoi se așează, aruncându-i lui Samson, care zâmbea, o privire prietenoasă.

— Nadia, îi întinse ea mâna peste masă.

— Samson, i se prezentă tânărul, simțind strângerea ei fermă și uitându-se, cu bunăvoință și cu un pic de durere, în ochii ei verzi.

— Ce bine miroase aici, la dumneavoastră, se întoarse fata spre gazda care stătea lângă kerogaz.

— Doar un pic, Nadenka, imediat va fi totul gata! Dă-mi farfuria!

Trei cartofi aburinzi, curățați în grabă, au aterizat în farfuria de prânz a Nadeiei. Alți trei cartofi au ajuns în farfurioara pentru gustări a lui Samson. Văduva își puse și ea doi, în farfuria pentru desert. Apoi, după ce se așează, scoase de pe untieră capacul în formă de spinare de pui și, plină de mândrie, îi cuprinse cu privirea pe cei doi invitați. Avea acolo un hering necurățat, tăiat în bucăți mari și decorat cu câteva frunze verzi.

— Vai, unde ați găsit salată? se minună Nadejda.

— Nu e salată, sunt frunze de mușcată! Pentru frumusețe, se scuză văduva. Să nu le mâncați. Sunt amare.

Ea luă cu degetele frunzele de pe heringul sărat, se apropie de pervaz și le aruncă în ghiveciul cu mușcate.

— Să vă torn câte un păhărel? îi întrebă servil.

— Dacă nu e ceva acru, încuviință Nadejda.

— Nu e acru, se amuză stăpâna casei. E amar.

Primele cinci minute de trapeză s-au scurs în liniște, apoi discuția a început de la sine, pornind de la gerul de afară și de la peștele sărat, avansând treptat spre problemele vieții de zi cu zi și spre mâncare.

— E foarte greu cu noii angajați, se plângea Nadejda. Se instalează, spun că se pricep să facă de toate, iar după, te pomenești că au intrat doar să se încălzească! Și nici măcar nu se pricep să scrie fără greșeli.

— Spuneți că e cald și bine la serviciul dumneavoastră? se învioră Samson.

— Destul de bine! Dar fochistul se plânge că aproape toți încearcă să fure lemne, măcar o buturugă să ascundă sub palton! Uneori îi verific pe toți la ieșire! Le zic că e rușinos să furi chiar de la tine!

— Ei, nouă ne-a mers, oftă Samson. Avem în subsol rezervă de lemne de mesteacăn încă din timpul Directoriului¹. Se pare că luaseră lemnele alea de undeva, iar beciul ne fusese rechițiționat ca să se țină lemnele în el, însă tot sub noi a rămas. Lemnele au rămas și ele, doar directoriul nu mai e!

— Văduva aruncă spre Samson o privire tăioasă și nemulțumită și el înțelese că îl luase gura pe dinainte.

— Bineînțeles că sunt deja pe terminate, hotărî el să încheie discuția. De unde vom lua după asta lemne, habar n-am!

— Lemnele au fost pădure. Din pădure cred ar trebui să le luăm, ridică din umeri Nadejda. Și dumneavoastră, Samson, cu ce vă ocupați?

— Păi, iată, îndur necazul care s-a abătut asupra noastră, începu el și simți imediat încă o privire tăioasă din partea văduvei. Pe tata l-au ucis, dar nici pe mine nu m-au cruțat...

— Bandiții? întrebă fata.

— Cazacii de-a călare...Direct în stradă! Au tăiat oamenii cu sabia pentru nimic!

— Stăm prost cu ordinea, îl aprobă văduva.

¹ În data de 11 noiembrie 1918, cade guvernul ucrainean de orientare conservatoare al hatmanului Skoropadski. Conducerea a fost preluată la Kiev de un Directorat în frunte cu Semion Petliura, adept convins al independenței Ucrainei. (N. tr.)

— Da, căzu de acord fata. E din cauza anarhiei, a sălbăticit poporul... Imediat ce noua putere se va întări și își va arăta colții, așa ceva nu se va mai întâmpla! Și ce profesie aveți, Samson?

— Am învățat la universitate mașinile electrice. Și dumneavoastră, Nadejda?

— Eu am terminat farmaceutica, dar acum sunt la *GUBSTATBIRO*¹, mă ocup de statistică.

— Și e interesant?

— Munca nu trebuie să fie interesantă! Vocea fetei deveni pe neașteptată rece. Munca trebuie să fie importantă și utilă pentru societate!

— Îmi place fermitatea dumneavoastră, îndrăzni Samson să facă un compliment și simți imediat privirea aprobatoare a văduvei.

Nadejda roși. Își atinse părul castaniu, tuns scurt și, cu ajutorul degetelor, verifică dacă e drept bretonul, de la linia căruia rămânea cam un centimetru până la sprâncenele ei dese.

— Încerc să fiu un exemplu de om nou, spuse ea încet. Omul viitorului trebuie să fie hotărât, muncitor și bun. Părinții mei, chiar dacă vin din vechiul regim, sunt de acord cu mine!

— Și unde locuiți la Kiev? întrebă Samson.

— În Podil. Și de lucrat lucrez aproape, la o distanță de câteva case.

— Și în fiecare zi mergeți pe jos până la serviciu și înapoi?

— Uneori pe jos, alteori iau tramvaiul.

— Nadenka, poate vă mutați în casa noastră, începu vorba văduva. Iată și Samson a rămas singur acum. Vă va ceda cu bucurie o cameră!

— Ei, n-am eu așa salariu ca să pot închiria o cameră. În vocea fetei se simțeau regrete.

¹ Abreviere de la Biroul Gubernial de Statistică. (*N. tr.*)

— Dar mutați-vă gratis! îi propuse Samson. Considerați că ați rechiziționat camera în interes de serviciu!

— Pentru rechiziție ar trebui să-mi dea șefii o hârtie, spuse absolut serios Nadejda.

— Am glumit doar, ziceam să fie ca un fel de rechiziție, n-am vorbit serios!

— Ei, Samson, oftă ea, nu e de glumă să te întorci acasă pe întuneric.

Samson se scuză, își reiterează invitația pe care, e adevărat, o făcuse întâi văduva.

Cât timp au băut ceai, din stradă s-au tot auzit împușcături și tropăitul unor necunoscuți puși pe fugă.

— E timpul să plec deja, se impacientă după toată zarva de afară Nadejda.

— Mai rămâneți, o rugă Samson.

— Nu, nu, voi pleca, altfel mama nu va închide un ochi toată noaptea!

Ea se ridică, își încheie blana, își acoperi capul cu șalul pufos.

Văduva îl așinti întrebător pe Samson. Și acesta se ridică în grabă.

— Vă voi conduce! spuse el ferm, militărește.

— Mulțumesc! acceptă fata.

— Așteptați doar o clipă, să îmi pun niște haine călduroase! o rugă el.